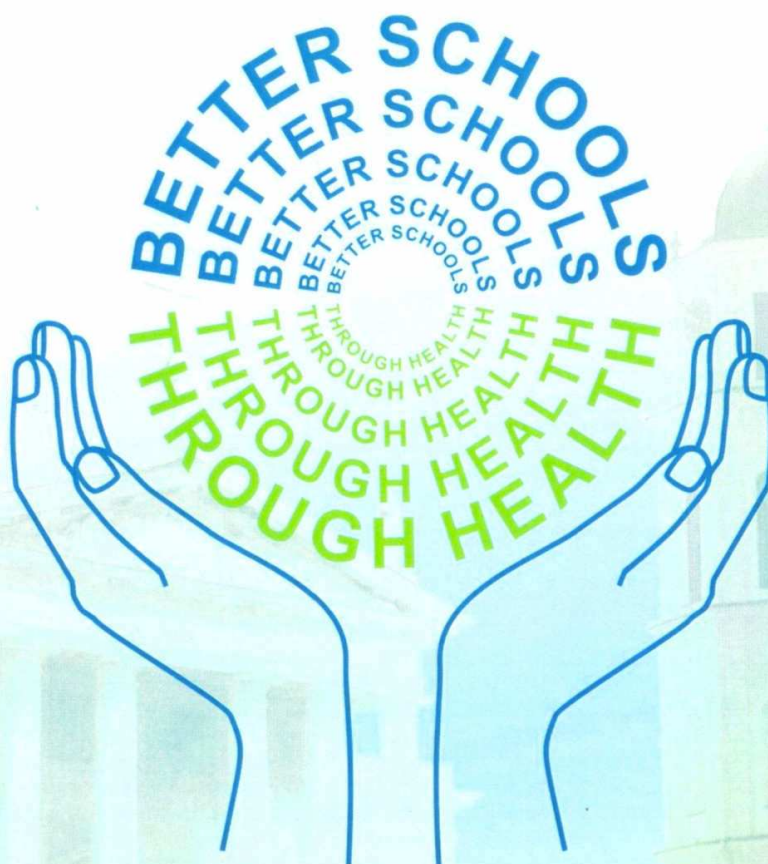

***Vilnius resolutie: betere scholen door gezondheid
(better schools through health)
17 juni 2009***

**BETTER SCHOOLS THROUGH HEALTH:
the Third European Conference on Health
Promoting Schools**

15-17 June 2009, Vilnius, Lithuania

VILNIUS RESOLUTION

Vilnius resolutie: betere scholen door gezondheid

17 juni 2009

Inleiding

Onderwijs en gezondheid hebben een gedeeld belang. Samen maken ze van scholen een setting waar je beter kan leren, onderwijzen en werken.

Een 'Gezonde School' is een school die op basis van een gestructureerd plan gezondheid, welzijn en de ontwikkeling van 'social capital' van leerlingen, docenten en niet-onderwijzend personeel aanpakt. Gezonde scholen hebben bewezen de gezondheid en het welzijn van de gehele schoolgemeenschap te verbeteren. Scholen zijn als onderdeel van de wijk de aangewezen plek om ongelijkheid in gezondheid te helpen terugdringen. Samenwerking met andere relevante beleidsterreinen, zoals jeugdbeleid, sociaal beleid, onderwijsbeleid en duurzaamheid, is daarbij essentieel.

Verklaring van de jongeren

Wij, de jongeren op dit congres, stellen vast dat wij met sommige problemen goed kunnen omgaan, maar dat we voor bepaalde problemen hulp van volwassenen nodig hebben.

Wij benadrukken dat gezondheid holistisch is, met daarbij een balans tussen lichaam en geest, een schoon milieu, samenwerking met anderen, voldoende rust en gezonde eetgewoonten.

Wij willen dat de schoolleiding, docenten en leerlingen met elkaar proberen een gezondere en betere maatschappij te creëren, met oog voor het nu én de toekomst. Wij willen een groenere schoolomgeving. We willen samenwerken met leerlingen uit andere landen en vaker discussiëren met wetenschappers en politici over onze problemen. We willen meer praktische leeractiviteiten op het terrein van gezondheidsbevordering en advies van experts bij stressvolle situaties.

We vinden dat we met deze aanpak in staat zullen zijn met onze gezondheid om te gaan, inclusief eetstoornissen en gebrek aan rust, en onze maatschappij land sterker te maken.

Wij zijn ervan overtuigd, dat als we een actief leven leiden, als we arme mensen helpen en geloven in waar we voor staan, als we samenwerken met docenten om een betere en stimulerender leeromgeving te creëren, we daarmee een gezonder en gelukkiger leven kunnen leiden.

We kunnen en moeten zelf een gezonde leefstijl hebben om zo te laten zien hoe goed het is om gezond, actief en positief te zijn. We moeten ook ouders overtuigen om zelf actief te zijn en deel te nemen aan gezondheidsbevorderende activiteiten.

Internationaal, nationaal en regionaal niveau

Als uitkomst van de discussies tijdens het congres, doen wij, congresdeelnemers, een beroep op overheden, NGO's en andere organisaties op internationaal, nationaal en regionaal niveau om:

1. de Gezonde School methode te introduceren en implementeren onderdeel van school ontwikkeling;
2. om lange termijn steun te garanderen door middel van internationaal, nationaal en regionaal beleid en strategie, in combinatie met voldoende ondersteuning en deskundigheid;
3. te erkennen dat planning, monitoring en evaluatie alsmede het actief betrekken van kinderen en jongeren nodig is om de Gezonde School Methode te kunnen implementeren op basis van realistische doelen;
4. doorlopende professionele ontwikkeling te bieden voor medewerkers in het onderwijs, de gezondheidssector en andere sectoren;
5. een infrastructuur op te bouwen en te ondersteunen voor internationale, nationale en regionale coördinatie en communicatie over Gezonde School;
6. mijlpalen en successen met elkaar te delen en te vieren.

School niveau

Wij dringen erop aan bij iedereen binnen de school (leerlingen, docenten en niet-onderwijzend personeel, schoolleiding en bestuur) om de beschikbare ondersteuning te gebruiken om:

- 1. de Gezonde School methode te introduceren, te ondersteunen en verder te ontwikkelen als onderdeel van een duurzame schoolontwikkeling;*
- 2. de hele schoolgemeenschap en ondersteunende organisaties erbij te betrekken;*
- 3. voldoende betrokkenheid, ondersteuning en deskundigheid te garanderen;*
- 4. doorlopende professionele ontwikkeling van docenten aan te bieden;*
- 5. ervoor te zorgen dat kinderen en jongeren actief betrokken zijn bij het nemen van besluiten in alle fasen van het programma;*
- 6. mijlpalen en successen met elkaar te delen en te vieren.*

Achtergrond van het congres

Tijdens het eerste Europese congres over Gezonde Scholen werden de principes voor gezondheidsbevordering op school vastgesteld (Griekenland, 1997). Ieder kind heeft recht op onderwijs, gezondheid en veiligheid. En ieder kind heeft recht op onderwijs op een Gezonde School.

Tijdens het tweede Europese congres over Gezonde Scholen (Egmond aan Zee, Nederland, 2002), werd het belang onderstreept van samenwerking tussen onderwijs en de gezondheidssector in Europa.

Het derde Europese congres over Gezonde Scholen met het thema: 'Betere scholen door gezondheid' werd gehouden in Vilnius, Litouwen, 15-17 juni 2009. Met dit congres is een volgende stap gezet met gezonde scholen in Europa door gezamenlijke actie in alle sectoren en over de eigen landsgrenzen. Tijdens dit congres speelden jongeren een actieve rol door hun ideeën te delen en samen te werken om van hun school een betere plek te maken om te leren en te werken.

Gezonde Scholen in Europa

Het netwerk Schools for Health in Europe (afgekort SHE network) heeft een sterke basis in haar voorloper, het Europese Netwerk van Health Promoting Schools (ENHPS), opgericht in 1991 door WHO Europa, de Raad voor Europa en de Europese Unie. SHE bouwt voort op de jarenlange ervaring met het ontwikkelen en implementeren van Gezonde Scholen. Het netwerk telt 43 SHE lidstaten in de Europese regio.

Het SHE netwerk gebruikt een positieve definitie van gezondheid en welzijn en erkent het VN verdrag voor de Rechten van het kind, alsmede het Raad voor Europa verdrag over de uitvoering van de Rechten van het kind.

De SHE benadering voor Gezonde Scholen gaat uit van vijf kernwaarden en vijf principes.

SHE kernwaarden

Gelijkheid

Gezonde Scholen bieden voor gelijke toegang voor ieder kind tot het volledige aanbod van onderwijs en creëert gezondheidskansen. Op lange termijn leidt dit tot een belangrijke verbetering in het terugdringen van gezondheidsverschillen en het bevorderen van kwaliteit van leven en tot een leven lang leren.

Duurzaamheid

Op een gezonde school zijn gezondheid, opvoeding en duurzaamheid nauw met elkaar verbonden. Scholen zijn plekken waar je kunt leren. Zij helpen bij het verkrijgen van een verantwoorde en positieve kijk op de toekomstige rol van leerlingen in de maatschappij. Gezonde Scholen werken het meest effectief als de inspanningen systematisch en gedurende een langere periode, minstens 5 tot 7 jaar, worden toegepast. Effecten (zowel in termen van gezondheid als onderwijs) komen het meest voor op de middellange en lange termijn.

Onderwijs voor iedereen

Gezonde Scholen gaan uit van diversiteit en zorgen ervoor dat scholen een leeromgeving zijn, waar iedereen zich veilig en gerespecteerd voelt. Goede relaties tussen leerlingen onderling, tussen leerlingen en onderwijzend personeel en tussen school, ouders en de schoolomgeving zijn belangrijk.

Empowerment

Gezonde Scholen stellen kinderen en jongeren, onderwijzend personeel en alle leden van de schoolgemeenschap in staat om actief betrokken te zijn bij het opstellen van gezondheidsdoelen en om activiteiten uit te voeren op school en in de gemeenschap om deze doelen te bereiken.

Democratie

Gezonde Scholen werken volgens democratische principes en brengen het realiseren van rechten en het nemen van verantwoordelijkheid in de praktijk.

SHE principes

Integrale school aanpak van gezondheid

Er bestaat een samenhang tussen het beleid en de praktijk op school op de volgende terreinen. Dit wordt erkend en begrepen door alle geledingen op de school. Deze aanpak houdt in:

- *een betrokken en actiegerichte aanpak van gezondheidseducatie in het curriculum;*
- *uitgaan van de eigen opvattingen van leerlingen over gezondheid en welzijn;*
- *ontwikkeling van een gezondheidsbeleid op school;*
- *werken aan het fysieke en sociale schoolklimaat;*
- *ontwikkelen van levensvaardigheden;*
- *effectieve verbanden leggen met thuis en de schoolomgeving;*
- *efficiënt gebruik maken van gezondheidsdiensten.*

Participatie

Een gevoel van 'ownership' bij leerlingen, docenten en ouders door participatie en betekenisvolle betrokkenheid. Dit is een voorwaarde voor de effectiviteit van gezondheidsactiviteiten op school.

Onderwijskwaliteit

Gezonde Scholen ondersteunen het leerproces op school. Gezonde leerlingen leren beter, gezonde docenten werken beter en hebben meer plezier in hun werk. De voornaamste taak van de school is zo goed mogelijk te presteren. Gezonde Scholen helpen de school bij het bereiken van hun leer- en pedagogische doelen.

Bewezen effectief

Gezonde Scholen werken op basis van resultaten van bestaand en lopend onderzoek gericht op effectieve aanpak en praktijk van gezondheidsbeleid op scholen. Zowel op specifieke thema's (bv geestelijke gezondheid, voeding, drugs gebruik) als op de integrale schoolaanpak.

Scholen en hun omgeving

Gezonde scholen houden zich bezig met hun omgeving. Zij onderschrijven samenwerking tussen de school en de omgeving and zijn actief in het versterken van 'social capital' en gezondheidsvaardigheden.

Contact: SHE secretariaat : she@nigz.nl